

GESTALTNINGSFÖRSLAG

NYA GRAVPLATSER, GNOSJÖ KYRKA

SLUTLEVERANS
2025-04-10

 TYRÉNS

UPPDRAG

Uppdragsnamn:	Gnosjö kyrkogård gestaltning askgravlund
Uppdragsnummer:	348599
Titel på rapporten:	Gestaltningsprogram - Nya gravplatser, Gnosjö kyrka
Version	Slutleverans
Datum:	2025-04-11
Format:	A3

MEDVERKANDE

Beställare:	Gnosjö Pastorat
Kontaktperson:	Tina Elming
Konsult:	Tyréns AB
Uppdragsansvarig:	Josefin Ågren
Handläggare:	Josefin Ågren, Mathilda Rosenberg, Anna Eriksson, Emelie Thomasson
Kvalitetsgranskning:	Anna Jerleke

Copy right

Tyréns Sverige AB

Tel: 010 452 20 00
www.tyrens.se

Säte Stockholm
Org.Nr: 556194-7986

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

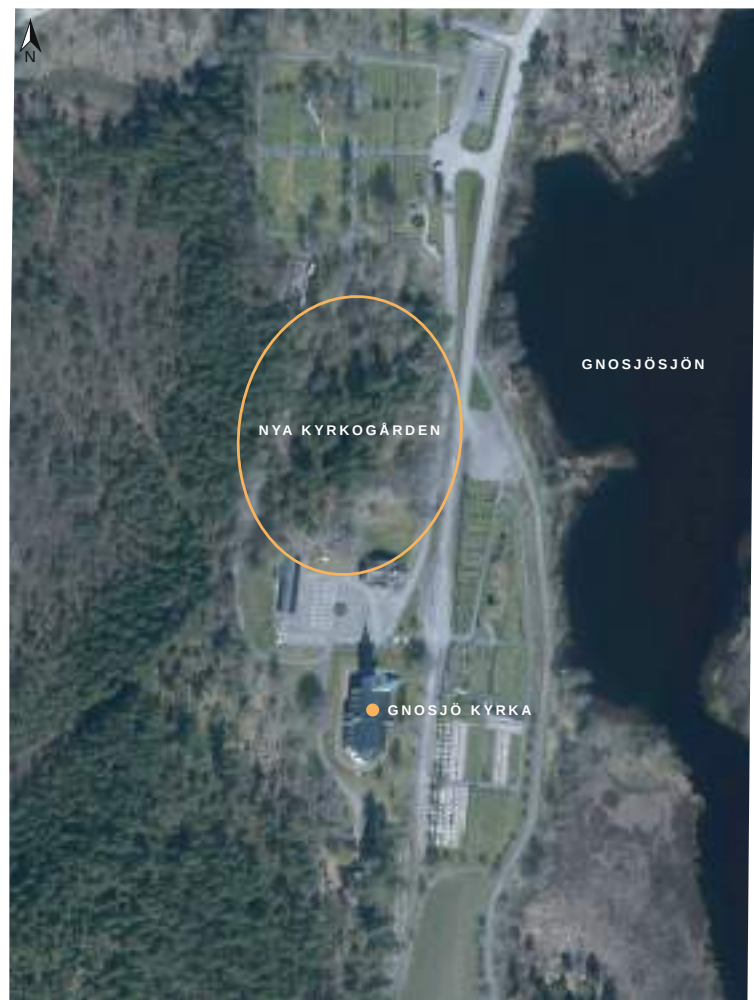
Bakgrund & syfte.....	4
Platsen idag	5
Illustrationsplan.....	6
Övergripande gestaltning	7
Södra entrén från kyrkan.....	8
Stenrummet.....	9
Pelarsalsslingan	10
Glasrummet.....	11
Meditationsrummet	12
Skogsrummet.....	13
Dalgången	14

BAKGRUND & SYFTE

BAKGRUND

Gnosjö pastorat har behov av fler askgravplatser, urngravplatser och askgravlundar vid Gnosjö kyrka. Pastoratet har pekat ut en kulle med tall- och ekskog, belägen mellan Sockenstugan och den nyare delen av kyrkogården. Kullens yta är ca en hektar. Kullen är kuperad med branta slänter mot öster, väster och norr, och en flackare slänt mot söder. Vegetationen består av en pelarsal främst av tallar, men även arter som björk, al och ek. Kyrkans vaktmästare gallrar området regelbundet för att främja tillväxt av ek.

Orienteringskarta som visar området för den nya kyrkogården.

GESTALTNINGSFÖRSLAG

Detta gestaltungsforstag syftar till att vara ett visuellt och kommunikativt beslutsunderlag för utbyggnationen och riktar sig till kyrkogårdsutskottet, kyrkorådet och Länsstyrelsen.

Gestaltungsforslaget visar hur askgravplatser, askgravlundar och urngravplatser kan integreras i den befintliga skogsmiljön. Tanken är att utformningen ska anläggas skonsamt och anpassas efter platsens topografi och inpassas mellan befintliga träd, och förändra platsens uttryck så lite som möjligt. Gestaltungsforslaget har baserats på platsens befintliga förutsättningar som kopplingar till kyrkan, kyrkogårdar och sjön, topografi, skogskaraktär, siktlinjer och rumslighet. Vidare har kyrkans arbetsgrupps samlade idéer och kyrkogårdens lokala sammanhang i Gnosjö arbetats in i forslaget. Dessa förutsättningar har bearbetats till en gestaltning av landskapsarkitekter och kulturmiljöspecialist på Tyréns.

Arbetsprocessen för gestaltungsforslaget har bestått av följande:

- Workshop med syfte att samla in förutsättningar och idéer från kyrkans arbetsgrupp, ledd av landskapsarkitekter från Tyréns. Kyrkans arbetsgrupp bestod av kyrkogårdschefen och fem vaktmästare.
- Platsbesök i samband med workshopen.
- Gestaltungsprocess där landskapsarkitekter bearbetat input från workshopen och platsbesöket, tillsammans med nya idéer till en utformning av platsen.
- Regelbundna avstämningar har skett med kyrkogårdschef och vaktmästare, parallellt med gestaltungsprocessen.
- Framtagande av visuellt och kommunikativt material som kan användas som beslutsunderlag.
- Presentation av gestaltungsforslaget.
- Tyréns kvalitetssäkringsprocess och leverans av gestaltungsforstag.

Gestaltungsforslaget beskriver en övergripande utformning för området, med karaktär och koncept för material, växtlighet, möbler, skulpturer och andra nya och befintliga element. Forslaget kommer behöva utredas vidare och kompletteras med exempelvis inmätningar av befintliga träd, topografi och geologiska förhållanden samt undersökningar som berör dagvatten och erosion, och anpassas till detta i en projekteringsprocess innan byggnation.

LÄSANVISNINGAR

Rapporten inleds med ett avsnitt om hur platsen ser ut idag. Därefter presenteras en illustrationsplan som visar forslagets disposition och innehåll samt ett avsnitt om övergripande gestaltning. Forslagets ingående delar beskrivs sedan i detalj.

PLATSEN IDAG

0 2 4 6 8 10 20 30 40m

TYRÉNS

ILLUSTRATIONSPLAN

NYTT GESTALTNINGSFÖRSLAG

ÖVERGRIPANDE GESTALTNING

FUNKTION

Att skapa en röd tråd genom området och att tillgängliggöra gravplatserna.

KARAKTÄR

Områdets övergripande gestaltning är att material och formspråk smälter samman med naturmiljön, samtidigt som utvalda gestaltningselement såsom exempelvis glasdetaljer skapar en intressant kontrastverkan mot skogen. Formerna ska vara organiska och slingrande. Material är cortén, trä, stenmjöl och återkommande växtval som främjar biologisk mångfald och tillför rumslighet. Områdets gestaltning ska inspireras av Gnosjöandan, med dess lokala tillverkningsindustri.

GESTALTNINGSELEMENT

Områdets röda tråd kretsar kring dess stigar. Stigarna anläggs i stenmjöl och avgränsas av en corténkant, som förtydligar stigen visuellt och underlättar för skötseln. Stigen ska tillgänglighetsanpassas i möjligaste mån utifrån platsens befintliga topografiska förhållanden. Längs stigen placeras belysningspollare i trä som tillgänggör stigen under dygnets mörka timmar.

För att förstärka rummens identitet och för att markera dess entréer är en namnskylt i cortén placerad vid varje ingång. För att förstärka entréerna till området placeras en portal i cortén som är cirka 2 meter bred och 2,5 meter hög.

Huvudentrén ligger i områdets södra del vid Sockenstugan. Stigen är tillgänglig för rörelsehindrade från detta håll. Från de två norra entréerna är det branta stigningar till området, och därför möjliggörs inte en tillgänglighetsanpassad stig. Här anläggs istället två så kallade åsnetrappor utformade med trappsteg i trä och stenmjöl för att möjliggöra besök på området. Dessa trappor har ett räcke i cortén. Vid områdets entré från söder och väster finns portaler i cortén som välkomnar besökaren till området.

På området görs åtgärder för att främja biologisk mångfald. Artval som väljs till platserna är valda i detta syfte. Belysning är anpassad för att inte störa områdets flora och fauna. Fågel- och fladdermusholkar, liksom faunadepåer kan anläggas för att främja områdets nyckelarter.

Skötselstation för vatten och avfall finns både utanför området och i området.

Skiss av portal vid entréer.

SÖDRA ENTRÉN FRÅN KYRKAN

FUNKTION

Entré från kyrkan, Sockenstugan och parkeringen, samt samlingsplats.

KARAKTÄR

Att skapa en tydlig entré. Entréns gestaltning samspelar med utformningen vid kyrkan och har ett klassiskt uttryck.

GESTALTNINGSELEMENT

En klassisk utformning av entrén sammanbinder entrén med kullen med kyrkan. Gestaltningselement återkommer, som de formklippta häckarna av samma art som runt kyrkan och vid flaggstängen, belysningsarmaturer och möblering.

Ingången till entréns samlingsplats är 2 meter bred och förtydligas av en stor stenbumling med ingraverad text med namnet på det nya området. En öppen yta med marksten agerar samlingsplats för besökare. Här finns även två bänkar att sitta på. En perennplantering ramar in samlingsplatsen och tillför vackra årstidsväxlingar.

Häcken som ramar in entrén, fortsätter längs stigen och skärmar av stigen från Sockenstugans trädgård. Häcken är formklippt. Stigen har en slingrande form. Längs stigen östra sida planteras prydnadsträd som även de avskärmar trädgården från entrén. Under träden finns ängsvegetation. När stigen kommer in i skogen går besökaren genom en entréportal i cortén som kommunicerar att besökaren anlänt till en ny plats. Portalen har en cirkelform, vilket symboliserar evigheten. På portalens sida finns avskärmande buskar, som förstärker rumsdelningen.

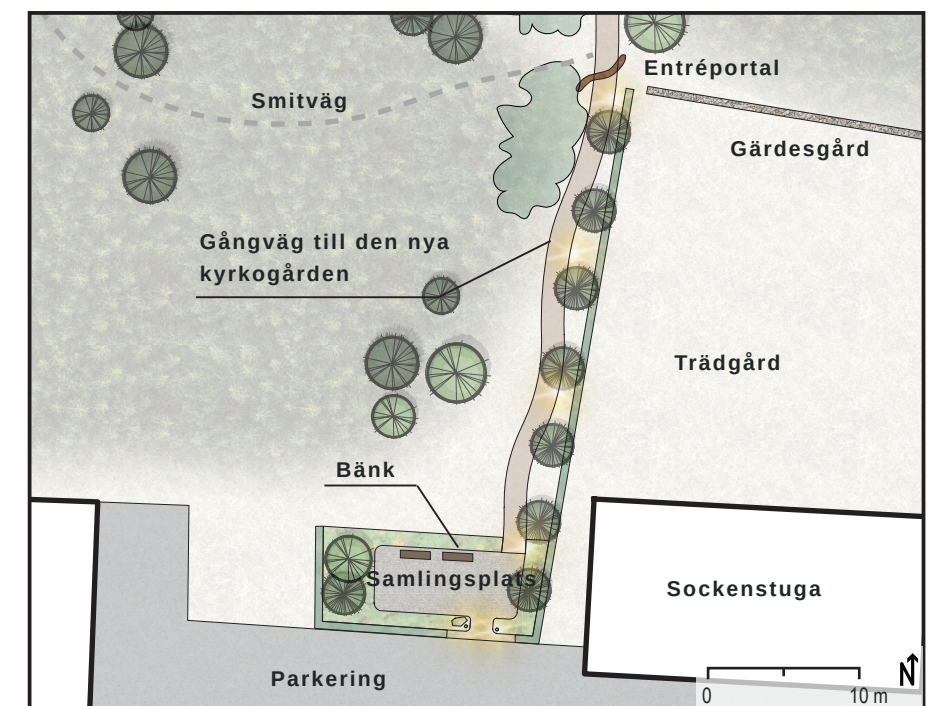
Visualisering av den södra entrén med vy från parkering mot Sockenstugan.

Referensbilder på belysningsarmatur från kyrkans entré, samt stenbumling med bokstäver i metall.

Visualisering av portal som leder in besökaren på kullen.

STENRUMMET

FUNKTION

Askgravlund, cirka 150 gravar.

KARAKTÄR

Stenrummet är ett omslutet rum, med rund form, som ramas in av en stenmur.

GESTALTNINGSELEMENT

Stenrummet är beläget i en befintlig lågpunkt i skogen. Rummet inpassas i en öppning i skogen och avskärmas från entrén och stigen med buskage i woodlandkaraktär.

Stenmuren har corténkanter är platsens starkaste element. Muren ”reser sig” ur marken, då marken utanför muren fylls upp till murens nivå. Muren har ett elegant uttryck med ett metallnät av cortén som fylls med ovala stenar i samma nyans som finns på platsen. På murens södra och norra kanter finns sittplatser i trä.

Namnbrickor placeras på murens västra del. Urnorna grävs ner bakom muren där marken har höjts upp.

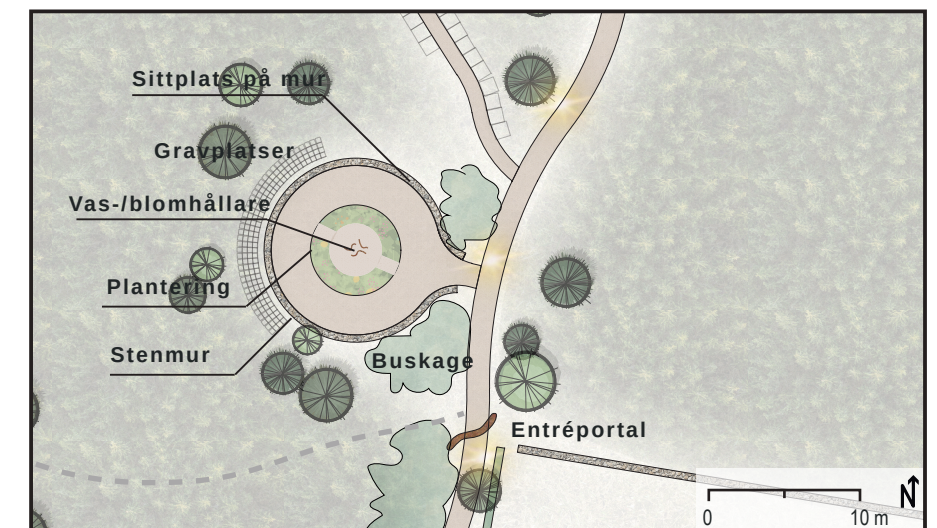
I mitten av stenrummet finns en rund plantering som omsluter en vas- och blomhållare i cortén. Vas- och blomhållarens utformning är inspirerad av metallträdsindustrin. Skulpturen har sirliga former likt blad som sträcker sig mot himlen. Planteringen har en lummig karaktär. Stenblock i olika storlekar placeras i planteringen för att förstärka karaktären av stenrummet. Planteringen avgränsas från stenmjölgången med en corténkant.

Skiss på vas- och blomhållare i cortén.

Visualisering av Stenrummet från entrén till rummet.

PELARSALSSLINGAN

FUNKTION

Urngravplatser, cirka 60 gravar.

KARAKTÄR

Fridfull pelarsal, med utsikt ner mot slänten.

GESTALTNINGSELEMENT

Pelarsalsslingan är en smal stig som slingrar sig mellan tallarna genom den öppna pelarsalen. Längs stigen finns ca 60 urngravplatser med egenvalda stenar. Urngravplatserna är uppdelade i tre delar längs stigen. Gravplatserna kan ökas på organiskt, allt eftersom behov uppstår. På urngravarna växer skogsvegetationen, och framför stenarna kan ett gravland placeras mot gången.

Stigen är i stenmjöl och smalare än huvudstigen, omkring en meter bred. Stigen markeras av en kant i corténstål. Belysningspollare i trä lyser upp slingan.

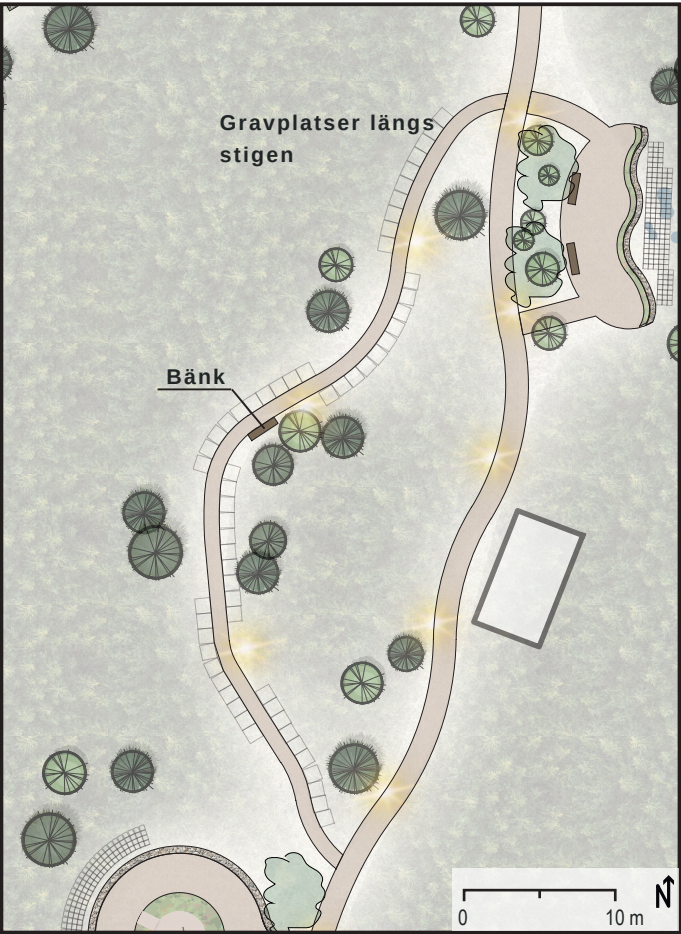
En sittplats är placerad på stigen östra sida, med utformning i trä och cortén. Sittplatsen möjliggör för reflektion och stillsamhet längs stigen, samt tillgängliggör platsen.

Foto över pelarsalen och slänten.

Skiss på bänk i cortén.

GLASRUMMET

FUNKTION

Askgravlund, cirka 150 gravar

KARAKTÄR

Ett luftigt, sirligt rum med utsikt över vattnet och konstnärliga inslag av glas.

GESTALTNINGSELEMENT

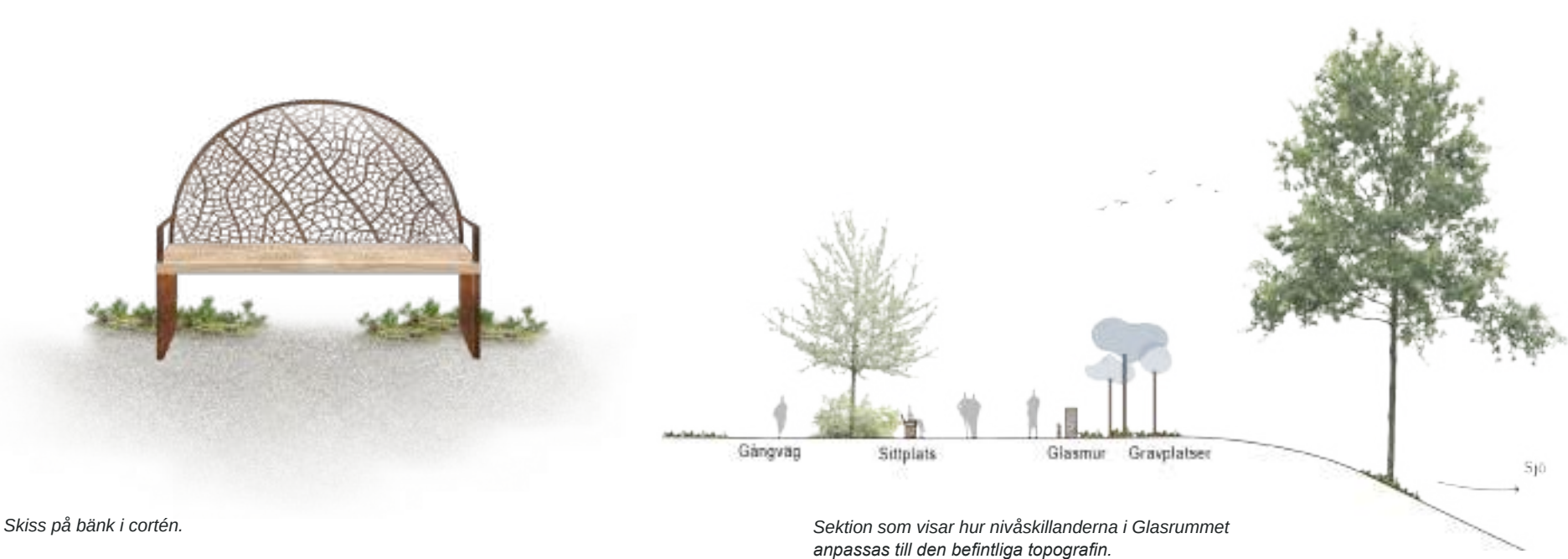
Det första besökaren möter när de går in i glasrummet är en glasmur. Muren består av glasblock som agerar namnplakat till de begravda på platsen. Muren är upphöjd på en kant av cortén. Framför muren finns möjlighet att placera ljushållare och vaser.

Urnorna är nedgrävda bakom muren. Marken har samma fältskikt som skogen runt omkring. Bakom muren finns skulpturer av glasmoln, upphöjda på corténstolpar. Glasskulpturerna bildar en rofylld, ljus och nästintill magisk atmosfär på platsen. Effektbelysning lyser upp muren och glasmolnen. Två sittplatser är placerade framför muren och glasskulpturen med utformning i trä och cortén.

Sirliga buskar av woodlandkaraktär skapar rumslighet mellan Glasrummet och stigen.

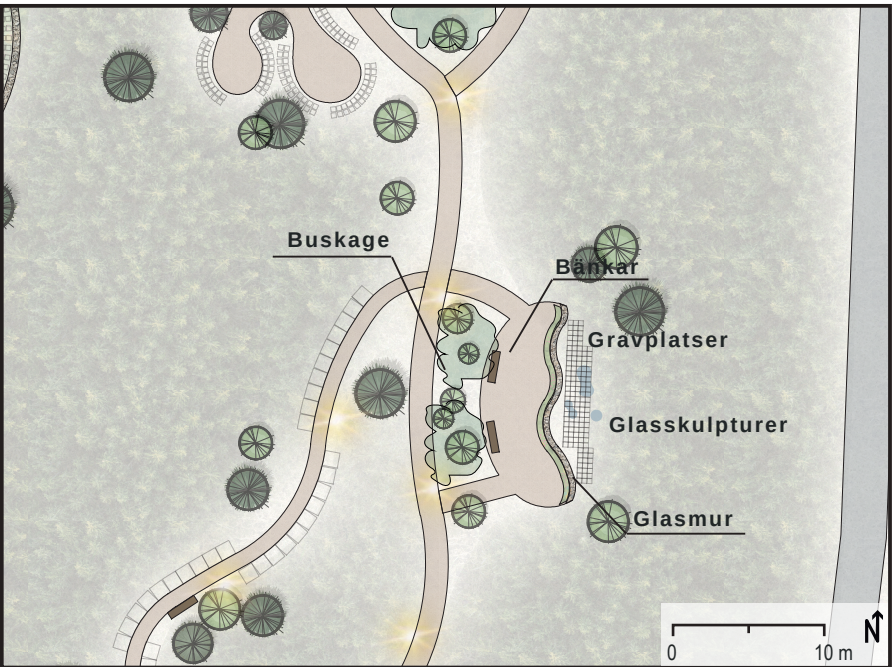

Visualisering av Glasrummet med vy över glasdetaljerna och Gnosjön.

Skiss på bänk i cortén.

Sektion som visar hur nivåskillanderna i Glasrummet anpassas till den befintliga topografin.

MEDITATIONSRUMMET

FUNKTION

Meditiationsplats.

KARAKTÄR

Ett harmoniskt och luftigt rum med inslag av rofyllt vatten.

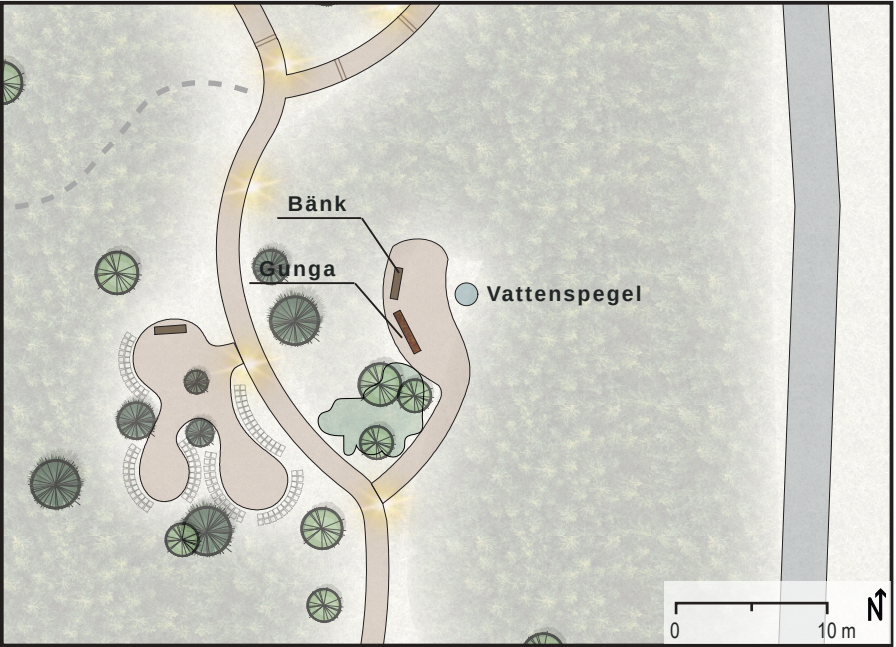
GESTALTNINGSELEMENT

Inpassat på en befintlig öppen yta på kullens högsta topp anläggs ett meditationsrum. Stigen leder in besökaren till en öppen yta med utsikt över Gnosjösjön. Besökaren möts av ett vattenspel med en glassfär som vattnet rinner över för att sedan samlas upp i ett stort corténfat. Vattenspelet står i befintlig skogsvegetation.

Mitt emot vattenspelet finns två rofyllda sittplatser. En gunga som hänger i en stor båge och en tillgänglighetsanpassad bänk med rygg- och armstöd. Materialen är trä och cortén. Under sittplatserna fortsätter stenmjölsytan från gångvägen.

Skiss på rofyllda sittplatser i trä och cortén, med gunga i båge och tillgänglig soffa.

SKOGRSRUMMET

FUNKTION

Askgravlund, cirka 100 gravar.

KARAKTÄR

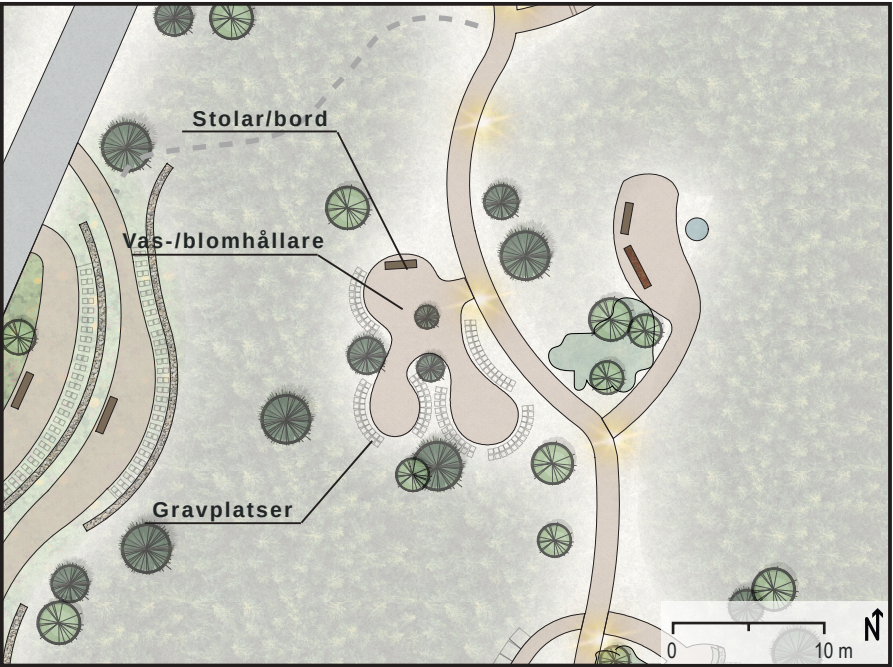
Ett småskaligt rum med skogskaraktär och ett organiskt formspråk.

GESTALTNINGSELEMENT

Skogsrummet har tre rum i ett. I den första delen finns en bänk där besökaren kan ta en paus. De två andra rummen har fokus på askgravplatserna. På marken runt stenmjölsytan är urnor nedgrävda, ovanför dem är det planterat med perenner av woodlandkaraktär, med olika typer av bladtexturer och skir blomning. Framför gravplatserna kan vas- och ljushållare placeras. Namnplaketterna är fastsatta på stenar som ligger i utspridda i planteringen. Stenarna är återbrukade från återlämnade gravstenar, och slipade och sågade i önskad form.

Referensbild på återbrukade gravstenar med namnplaketter.

DALGÅNGEN

FUNKTION

Askgravplatser, cirka 150 gravar med plats för två urnor.

KARAKTÄR

Askgravplatser i en blommande tallskog, som har skira inslag som kontrasterar den mörka dalgången och de grova tallarna.

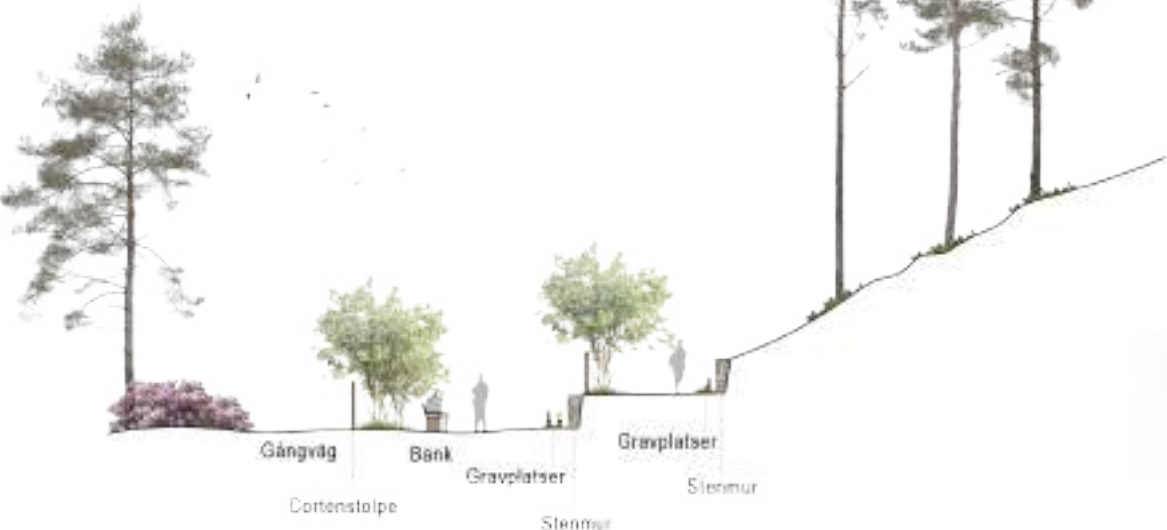
GESTALTNINGSELEMENT

Dalgången består av tre områden med askgravplatser som är sammanlänkade i en organisk, slingrande utformning. Stigar av stenmjöl och murar av corténnät som är fyllda av sten binder samman platserna.

Askgravplatserna är uppdelade på två plan. Det första är i nivå med vägen som ligger öster om askgravplatserna. En blommande plantering av buskträd och ett stolp-staket i cortén avskärmar platserna från vägen. En mur med corténnät, fyllt av sten agerar fond för gravplatserna. Effektbelysning är infälld i muren. Muren bygger upp marken till nästa plan, då marken bakom muren är uppfylld mot den. Nästa plan består av en till plan yta med gravplatser, som även den har en slingrande mur som fond.

På varje plats finns en stenmjölsyta med en bänk. Urnorna är nedgrävda framför muren och täcks med ett fältskikt av skogsvegetation. Namnplaketter fästs på muren, och blommor och ljuslyktor kan placeras framför muren i skogsvegetationen.

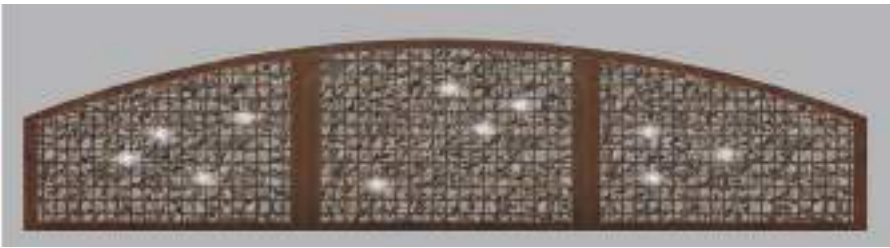
Buskträd ramar in platsen och består av blommande arter, exempelvis rhododendron och magnolia. Fältskiktet består av en skogsäng som klarar ståndorten med skugga och sur jord och tillför estetiska kvaliteter. Exempelvis linnea, lingon och blåbär, ormbunkar, waldsteinia och vårblomande lökar.

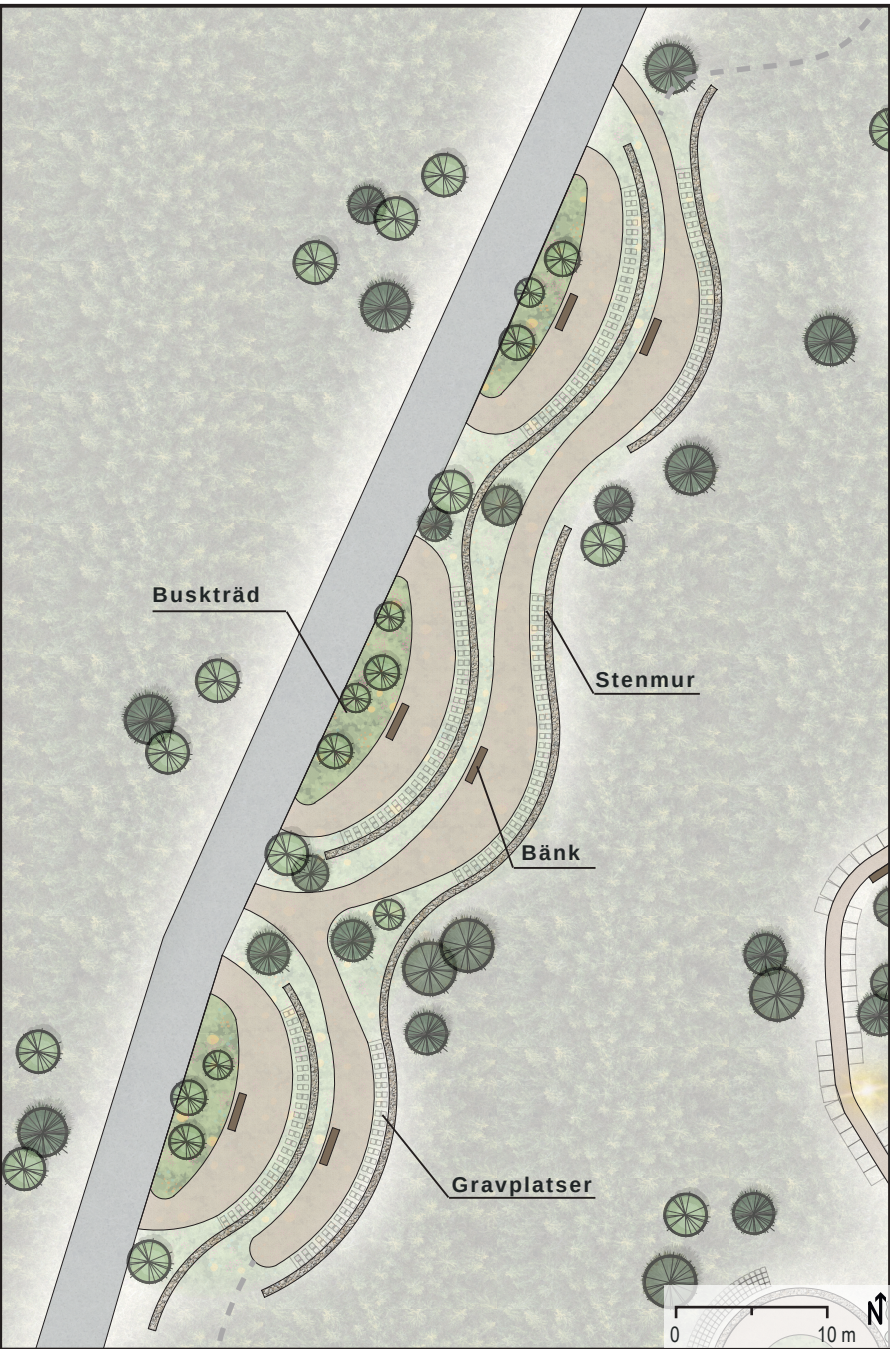
Sektion som visar hur nivåskillnaderna i Dalgången anpassas till den befintliga topografin.

Skiss på bänk i cortén.

Skiss på infälld effektbelysning i muren, inspirerat av en stjärnhimmel.

DALGÅNGEN

Visualisering av Dalgången med vy från söder mot nya askgravplatser nedanför murar i skogsslätten.

Tyréns Sverige AB

Tel: 010 452 20 00
www.tyrens.se

Säte Stockholm
Org.Nr: 556194-7986

TYRÉNS

